

รู้ทันโฆษณาเครื่องมือแพทย์หลอกลวง

สุภมาส วัชรคุณวุฒิ
กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค

ข่าวการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุจากการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์มีให้เห็นอย่างต่อเนื่อง ทั้งผู้ป่วยอัมพฤกษ์ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุไฟฟ้าช็อต หลังหลงเชื่อซื้ออุปกรณ์เครื่องนวดกระแสไฟฟ้าสถิติมูลค่ากว่า 90,000 บาท ที่โฆษณาว่าสามารถรักษาโรคอัมพฤกษ์ อัมพาตมาใช้งานได้ไม่ถึงเดือน มีอาการสาหัสจากบาดแผลไฟไหม้ที่ขาทั้งสองข้างและมือ หรือดาราวัยรุ่นหวิดโลกมืด เมื่อรู้เท่าไม่ถึงการณ์ใส่บิกอาย (Big eye) คอนแทคเลนส์หลากสีจนตาอักเสบ ซึ่งแพทย์ระบุว่าเกิดอาการแพ้ขั้นรุนแรง เหตุการณ์เหล่านี้เป็นผลมาจากการหลงเชื่อโฆษณาที่อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง ดังนั้น การรู้เท่าทันโฆษณาและรู้จักวิธีการเลือกซื้อเลือกใช้เครื่องมือแพทย์ที่ถูกต้อง เหมาะสม จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเป็นเหยื่อคำโฆษณาจนก่อให้เกิดการสูญเสียทรัพย์สิน และอาจได้รับอันตรายจากการใช้เครื่องมือแพทย์ได้

ทำความรู้จัก...ผลิตภัณฑ์

คนส่วนใหญ่ เข้าใจว่า ผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ คือ อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้โดยแพทย์ หรือใช้ในโรงพยาบาล หรือบุคลากรทางการแพทย์ เช่น เครื่องเอกซเรย์ เครื่องอัลตราซาวด์ มีดผ่าตัด เข็มฉีดยา ฯลฯ เพียงเท่านั้น แต่ความจริงแล้ว ผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ยังหมายรวมถึงผลิตภัณฑ์ที่มีการแสดงหรือระบุสรรพคุณว่ามีผลต่อร่างกายมนุษย์หรือสัตว์ และเข้าข่ายเป็นสรรพคุณทางการแพทย์ เช่น ช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของโลหิต ลดหรือบรรเทาอาการเจ็บปวด การนวดเพื่อผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ฯลฯ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีสรรพคุณเหล่านี้ เช่น แก้อันวดไฟฟ้า อุปกรณ์แม่เหล็ก เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้เพื่อกายภาพบำบัด รวมทั้งอุปกรณ์ที่นำมาใช้ทางด้านเสริมความงามประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เครื่องกระตุ้นไฟฟ้าบนหน้า เครื่องกรอหน้า เป็นต้น การแสดงสรรพคุณของผลิตภัณฑ์ต้องมีหลักฐานทางวิชาการที่เชื่อถือได้มาสนับสนุน และต้องไม่เป็นสรรพคุณที่เป็นเท็จหรือหลอกลวง

โฆษณาเครื่องมือแพทย์ แฝงความหลอกลวง

เป็นที่ทราบกันดีว่าคนยุคใหม่หันมาใส่ใจดูแลสุขภาพกันมากขึ้น ผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์จึงเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งที่มีความสนใจมากขึ้นตามไปด้วย สาเหตุหนึ่งเป็นผลมาจากการโฆษณาชวนเชื่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ว่าสามารถรักษา บรรเทา ป้องกันโรคร้ายแรงต่าง ๆ ได้ เช่น โรคมะเร็ง เบาหวาน หัวใจ ความดัน อัมพฤกษ์ อัมพาต เป็นต้น อีกทั้งผู้ประกอบการบางรายใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้เป็นเครื่องมือในการแสวงหากำไรกับผู้บริโภค โดยขายผลิตภัณฑ์ในราคาสูงเกินความเป็นจริง ซึ่งการโฆษณาในลักษณะนี้มีให้เห็นตามสื่อต่าง ๆ มากมาย เช่น เคเบิลทีวี อินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ โบปปลิว หรือแม้แต่รูปแบบการขายตรง

ตัวอย่างโฆษณาเครื่องมือแพทย์ผิดกฎหมาย (โฆษณาเกินจริง)

ตัวอย่างข้อความโฆษณาเครื่องมือแพทย์ที่ตรวจสอบแล้วพบว่าเป็น
การโฆษณาโอ้อวดสรรพคุณ เกินจริง ผ่าฝืนกฎกระทรวง ได้แก่

✳ โฆษณาเครื่องมือแพทย์ที่ใช้ในสถานเสริมความงาม ทางสื่อหนังสือพิมพ์

“ปฏิวัติความงามอีกครั้ง ยกกระชับผิวในระดับลึกกว่า โดยไม่ต้องผ่าตัด นวัตกรรมใหม่
ล่าสุด ดึงหน้า เห็นภาพ เห็นผลโดยไม่มีรอยเย็บ ผ่านการรับรองจาก US FDA”

✳ โฆษณาผลิตภัณฑ์เจลหล่อลื่น ทางสื่อหนังสือพิมพ์

“เห็นผลทันใจ คุณภาพแน่วจริง ถ้าปัญหาคุณคือเวลาที่ไม่วายนานเพียงพอในการ
ประกอบกิจกรรม เสรีเร็วเกินไป เราพร้อมช่วยเหลือคุณ เจลเพื่อเพิ่มเวลาให้ยาวนาน ทนขึ้น 2 เท่าจาก
เดิม ไม่ก่อให้เกิดอาการอ่อนตัวหรือผลข้างเคียง...”

✳ โฆษณาอุปกรณ์บำบัดด้วยกระแสไฟฟ้าสถิต

- “เครื่องบำบัดโรคด้วยไฟฟ้าสถิตที่มีความต่างศักย์สูง...ทดลองใช้ฟรี อาการที่รักษา
ได้ดี : ปวดศีรษะ ท้องผูก นอนไม่หลับ ปวดหลัง ปวดไหล่ ใช้เวลาเพียงวันละ 20 นาที รับรองโดยกระทรวง
สาธารณสุขประเทศญี่ปุ่น ประเทศจีน ประเทศไต้หวัน...”

- “นวัตกรรมใหม่ล่าสุดจากญี่ปุ่น...ช่วยบำบัดผ่อนคลายสุขภาพ กระตุ้นเซลล์ประสาท
และช่วยปรับสมดุลของเลือดให้ทำงานดีขึ้น เหมาะสำหรับผู้ป่วยที่มีอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย เช่น หัวเข่า
ข้อเท้า ไขข้อกระดูกต่าง ๆ ตามร่างกาย ไฟฟ้าที่เข้าไปในร่างกายจะช่วยกระตุ้นส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่
เสื่อมลงให้กลับสู่สภาพเดิม โดยไม่มีผลต่อสุขภาพร่างกาย”

- “เมื่อใช้แล้ว ในร่างกายของเราจะมีอาการตอบสนองต่าง ๆ เช่น อ่อนเพลีย ง่วงนอน
คันหรือเจ็บกล้ามเนื้อบางส่วนตามร่างกาย เป็นต้น นั่นเป็นอาการที่แสดงว่าภายในร่างกายของท่านมีอาการ
ผิดปกติที่มองไม่เห็นซ่อนอยู่! ฉะนั้น เมื่อท่านมีอาการเหล่านี้แสดงออกมาแล้ว ก็ขอให้ทุกท่านสบายใจได้ว่า
เป็นการบำบัดเพื่อนำสิ่งผิดปกติภายในร่างกายออกมาและอาการเหล่านี้จะหายไปในที่สุด โดยที่ร่างกายของ
ท่านจะมีสุขภาพที่แข็งแรงยิ่ง ๆ ขึ้น...”

✳ โฆษณาเตียงนวดอินฟราเรด

- “กระดูกสันหลังคือรากของร่างกาย ต้นเหตุของโรคมาจากกระดูกสันหลัง.....นวัตกรรม
การแพทย์ที่ผสมผสานระหว่างจีน เกาหลี ญี่ปุ่น โดยได้พื้นฐานมาจากแพทย์จีนสมัยโบราณ เหมาะสำหรับใช้
กับโรคต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ความดันสูง เบาหวาน ระบบประสาทและกระดูกเชิงกราน อัมพาต ลมบ้าหมู
โรคเกาต์ รูมาตอยด์ กระดูกงอก จัดแนวกระดูกสันหลัง เส้นเลือดตีบ คลอเลสเทอรอลสูง โรคหัวใจ โรคตับ
มะเร็งลำไส้ ระบบย่อยอาหารขัดข้อง โรคไต โรคปอด มะเร็งต่าง ๆ..... ฯลฯ เมื่อใช้แล้วจะได้ประสิทธิผล
อย่างดียิ่ง”

ข้อความโฆษณาเกินจริงเหล่านี้ พบว่ายังไม่ได้ทำการขออนุญาตโฆษณา
เครื่องมือแพทย์จาก ออย. โดยบางส่วนมีการกล่าวอ้างว่าได้รับการรับรองจาก
กระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการโฆษณาคุณประโยชน์ใน
ลักษณะโอ้อวดเกินจริง นอกจากนี้ ยังมีผลิตภัณฑ์บางส่วนที่วางขายตามท้องตลาดหรือใน
รูปแบบขายตรง โดยอ้างว่าผลิตภัณฑ์...ได้รับการรับรองจาก ออย.แล้ว หรือขึ้นทะเบียนกับ ออย.
แล้ว โดยมีการแสดงเลขที่ใบอนุญาตจาก ออย. ซึ่งความจริง การรับรองดังกล่าวเป็นการรับรอง
เฉพาะตัวผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมายในเบื้องต้นแล้วเท่านั้น เพราะหาก
ผู้ประกอบการจะโฆษณา ต้องมาดำเนินการขออนุญาตกับ ออย.อีกครั้ง ถ้าได้รับอนุญาตจะมี
เลขที่ใบอนุญาตโฆษณาเครื่องมือแพทย์ เช่น พพ.99/2548 ปรากฏบนชิ้นงานโฆษณานั้น

การควบคุมดูแลของ อย.

อย. ได้มีการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนผลิตภัณฑ์ และส่วนโฆษณา

ในส่วนของผลิตภัณฑ์ อย.ได้กำหนดระดับการควบคุมออกเป็น 3 ระดับ ตามความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ ดังนี้

★ ผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ที่มีความเสี่ยงสูง ได้แก่ ถุงยางอนามัย ถุงมือสำหรับการตรวจโรค ถุงมือสำหรับการศัลยกรรม กระบอกฉีดยาผ่านผิวหนังปราศจากเชื้อชนิดใช้ได้ครั้งเดียว กระบอกฉีดยาอินซูลินปราศจากเชื้อชนิดใช้ครั้งเดียว และชุดตรวจที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งผู้ประกอบการผลิตนำเข้า หรือขายจะต้องยื่นคำขอใบอนุญาตผลิต นำเข้า ขายต่อ อย. ฉลากของผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้จะมีเลขที่ใบอนุญาตแสดงในกรอบเครื่องหมาย อย.

★ ผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ที่มีความเสี่ยงปานกลาง ได้แก่ ชุดตรวจการติดเชื้อเอชไอวีเพื่อการวินิจฉัยหรือการค้นคว้า เครื่องใช้หรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้เพื่อกายภาพบำบัด เต้านมเทียมซิลิโคนใช้ฝังในร่างกาย เครื่องตรวจวัดระดับหรือปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย และเครื่องหรืออุปกรณ์ที่ใช้ภายนอกเพื่อเสริมหรือกระชับเต้านม ซึ่ง อย. จะควบคุมโดยให้ผู้ประกอบการผลิต นำเข้า หรือขายต้องแจ้งรายการละเอียดต่อ อย. ฉลากเครื่องมือแพทย์ประเภทนี้ที่ฉลากไม่มีเครื่องหมาย อย. แต่จะมีข้อความว่า “เลขที่แจ้งรายละเอียดเครื่องมือแพทย์”

★ ผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ทั่วไป เช่น เครื่องเอ็กซเรย์ รถเข็นผู้ป่วย เตียงผู้ป่วย ผ้าพันแผล เป็นต้น ผู้ประกอบการต้องแสดงหนังสือรับรองการขายในประเทศผู้ผลิต ซึ่งออกโดยหน่วยงานรัฐหรือสถาบันเอกชนที่รัฐรับรอง เพื่อให้ อย. ตรวจสอบ และออกหนังสือรับรองประกอบการนำเข้าเครื่องมือแพทย์เพื่อใช้แสดงต่อเจ้าหน้าที่ ณ ด่านศุลกากร ซึ่งการตรวจสอบเอกสารผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ทั่วไป คือ เอกสารที่ อย. ออกให้ผู้ประกอบการเพื่อใช้ประกอบการนำเข้า ผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้ไม่มีเครื่องหมาย อย. บนฉลากเช่นกัน

เลือกเครื่องมือแพทย์อย่างไรให้ปลอดภัย

หากผู้บริโภคต้องการจะซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์มาใช้ ควรจะพิจารณาให้รอบคอบและควรคำนึงถึงความคุ้มค่าในการซื้อมาใช้ด้วย ดังนั้น ก่อนการเลือกซื้อเครื่องมือแพทย์ใด ๆ มาใช้ ควรอ่านประโยชน์ ข้อบ่งใช้ และรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับสินค้าบนฉลากหรือคู่มือการใช้หรือเอกสารกำกับเครื่องมือแพทย์เท่านั้น ที่สำคัญ อย่าหลงเชื่อคำโฆษณาที่ผู้ขายชอบพูดเกินจริงหรือพยายามกล่าวอ้างว่าผ่านการรับรองจาก อย.แล้ว

ทั้งนี้ หากต้องการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่อยืนยันหรือตรวจสอบความแน่ใจ สามารถโทรศัพท์สอบถามได้ที่กลุ่มแจ้งรายการละเอียดเครื่องมือแพทย์ กองควบคุมเครื่องมือแพทย์ โทรศัพท์ 0 2590 7244

อ่านฉลากหรือเอกสารกำกับเครื่องมือแพทย์ก่อนการเลือกซื้อหรือใช้เครื่องมือแพทย์
จะได้ไม่ตกเป็นเหยื่อเครื่องมือแพทย์ผิดกฎหมาย